

Moderna Museets Vänner

Pris: 75 kr

FRITT FÖR MEDLEMMAR I MODERNA MUSEETS VÄNNER

NO 3 2016



Vändonation i samlingen



En av Moderna Museets mest älskade verk, *Monogram* av Robert Rauschenberg, som donerades av MMV 1965, ska ut och resa. Första stoppet på den historiska turnén blir Tate Modern i London i slutet av 2016, varpå den berömda geten beger sig vidare till MoMA i New York för att avsluta på SFMoMA i San Francisco. Inför semestern från Moderna Museet har konstverket fått en grundlig genomgång av museets konservatorer. Bland annat har verket röntgats med en mobil, digital röntgen, som för första gången har gjort det möjligt att se inuti geten utan att behöva utsätta den för en riskabel transport till ett röntgenlaboratorium. Målningen som geten är placerad på har också undersökts med röntgen. Förutom personal från Moderna Museet, har specialister från Riksantikvarieämbetet, samt Fjäll- och Samemuseet Åjttens naturhistoriska konservator hjälpt till med sin kunskap. Undersökningarna är en del av ett pågående forskningsprojekt som utförs av museets konservatorer Thérèse Lilliegren och My Bundgaard. Resultaten kommer att presenteras på den internationella konserveringskongressen ICOMCC i Köpenhamn nästa år. Tack vare modern teknik har det kunnat kartläggas vilka pigment som användes för att skapa *Monogram*. Dessa undersökningar ger värdefull information om Rauschenbergs måleriteknik och skapar underlag för hur *Monogram* ska hanteras och bevaras på bästa sätt. Nu är det bara att önska geten en trevlig resa. □

Johanna Broman

Johanna Broman är redaktör för tidningen Moderna Museets Vänner.

Monogram röntgas inför resan.
Foto: Åsa Lundén/Moderna Museet

Om inte "om" hade varit i vägen

Det känns stort att vår get nu ska ge sig ut i världen. Känslorna svallar en del när någon som man är van att ha i sin närhet tar steget fullt ut och drar iväg på långresa. Men Geten är född i New York och det hårdar. Allt kommer att gå bra.

Vi Vänner var högst aktiva i händelserna kring att Robert Rauschenbergs *Monogram*, populärt kallad Geten, kom till Moderna Museet från början. Moderna Museets Vänner fyllde tio år 1963 och bestämde sig för att fira det genom att, tillsammans med museet, göra en utställning som visade hur museets samling skulle kunna se ut om resurser funnits. Idén började med att styrelseledamoten Östen Fagerlind föreslog att man skulle placera ett önskat verk i museet och sedan vädja till medlemmarna att bidra till inköp av verket. Men idén växte till en hel utställning och Olle Granath, som då var konststuderande, anställdes på ett halvt år för att biträda museichef Pontus Hultén vid förarbetet. "Det var omöjligt att säga nej, plugga kan man göra när som helst. Detta tillfälle skulle inte återkomma", tänkte Olle.

Önskemuseet öppnades annandag jul 1963 och blev en succé. Arne Jones och Ulf Linde fick MMVs



uppdrag att utarbeta en text till ett manifest för att förmå staten att ge bidrag till inköp av verk i *Önskemuseet*. MMVs ordförande Gerard Bonnier skrev i katalogförordet: "Så ungefär ser alltså vårt fantasimuseum ut, det som vi kunde ha haft om pengar funnits, om man varit framme i tid, om man haft tillgång till – kort sagt om inte 'om' hade varit i vägen."

Genom gåvor och intäkter från utställningen kunde MMV köpa en av önsketavlorna, nämligen Kurt Schwitters collage *Das Arbeiterbild*. Men det bästa av allt var att staten beviljade fem miljoner kronor för att köpa önskade konstverk. Strax efter utställningen yppade sig ett tillfälle att köpa Rauschenbergs *Monogram*. Moderna Museets inköpsnämnd ansåg att det var ett

centralt verk men beförde att såväl allmänhet som statsmakt skulle ha svårt att se Getens konstnärliga värde. En lämplig lösning skulle vara att MMV delade inköpsansvaret. Ulf Linde fick uppdrag av styrelsen att skriva en motivering för föreningens åtagande att ekonomiskt stödja köpet av Rauschenbergs *Monogram*. Köpet gick igenom och Geten fick ett nytt hem på Moderna Museet! □

Anna Hegnell

Anna Hegnell är verksamhetsansvarig för Moderna Museets Vänner.

Robert Rauschenberg, *Monogram*, 1955–59.
Foto: Albin Dahlström/Moderna Museet

- 2 Vändonation i samlingen
Johanna Broman
Om inte ”om” hade varit i vägen
Anna Hegnell
- 3 Kära Vänner!
Lena Josefsson
- 4 Konstnären – och konsten att välja
John Peter Nilsson
- 6 Möjligheternas trädgård
Daniel Birnbaum och Ann-Sofi Noring
- 8 Francesca Woodman fortsätter
att beröra
Johanna Broman
- 10 Thomas Schütte: United Enemies
Johanna Broman
- 15 Bellas boktips
Bella Farrensteiner
- 16 Hej Iris Müller-Westermann!
Johanna Broman
- 17 Baselitz sårbara hjältar
Magnus af Petersens
- 18 Pontus Hultén,
Hon & Moderna Museet
Andreas Gedin
- 20 Tisdagsklubben
- 22 Vännernas Vänner
- 23 Vimmel Yayoi Kusama
- 24 Vernissageinbjudningar

Moderna Museets Vänner Årgång 58 NO 3 2016

Ansvarig utgivare: Lena Josefsson
Redaktör: Johanna Broman
Biträdande redaktör: Anna Hegnell
Grafisk form: BankerWessel

Särskilt tack till Moderna Museet/Bildbyrån

För insänt material ansvaras ej
© Respektive upphovsman

Moderna Museets Vänner
Anna Hegnell
Box 163 82, 103 27 Stockholm
Tel 08-5202 3650
Plusgiro: 15 30 65-8
mmv@modernamuseet.se
modernamuseet.se/mmv

ISSN 1402-8875

Omslaget:
Röntgenbild av Robert Rauschenbergs
Monogram (1955–59) av Magnus Mårtensson,
Riksantikvarieämbetet, 2016. Bilden består
av tolv separata plåtar, ihopsatta till en.



Moderna Museets
Vänner

MODERNA MUSEET



Lena Josefsson, ordförande i Moderna Museets Vänner.
Foto: Moderna Museet/Prallan Allsten

Kära Vänner!

Visst är det härligt att bli utmanad? Och att gå på en konstutställning handlar ofta om just detta. Om att få stiga in i en helt annan värld där du blir både påverkad och berörd, och där du tvingas tänka till och känna att du lever. De senaste två stora utställningarna på Moderna Museet, *Olafur Eliasson: Verklighetsmaskiner* och *Yayoi Kusama: Ioändligheten*, har varit visuellt storslagna och de har verkligen känts i hela kroppen. När höstens stora utställning *Thomas Schütte: United Enemies* drar igång möts vi av något annat. Här blir vi förmodligen berörda på ett annat sätt. Vi får fundera och själva hitta svaren på frågorna som uppstår. Som medlem i vänföreningen går du naturligtvis in gratis, annars kostar utställningen 120 kr.

På sidorna 10–14 kan du läsa mer om Schütte och utställningen som han själv har varit med att göra.

Den tyske konstnären George Baselitz visar oss en annan värld, med trasiga och ibland misslyckade hjältar, som kämpar med såväl utanförskap som med spillrorna av drömmar som har gått i kras. På sidan 17 berättar intendenten och curatorn Magnus af Petersens om Baselitz verk och det inflytande de kom att ha på flera generationer konstnärer efter honom.

Vissa verk och utställningar har med tiden blivit närmast synonyma med museet. Visst kan man säga att Pontus Hultén, museets legendariske museichef, och utställningen *HON* har blivit en del av museets DNA. Om detta berättar Andreas Gedin i sin nya spännande bok *Pontus Hultén, Hon & Moderna* som kommer ut i september. På sidorna 18–19 ger Gedin oss några smakprov på Hulténs fängslande liv och förklarar vem *Hon* egentligen var. Vi medlemmar får rabatterat pris på boken (159 kr, istället för 318 kr), så passa på att köpa! Och på tal om DNA så är Moderna Museets Vänner också en mycket betydelsefull bit av museets DNA. Starka röster och ett brinnande engagemang lade grunden för vänföreningen som bildades fem år före museets öppnande 1958. I stort sett alla stora samlare och tongivande personer i svenskt konstliv har varit mer eller mindre aktiva här genom åren. Det finns ingen viktigare förening för modern konst i Sverige och det tycker jag vi ska vara stolta över. Och frågan är om det finns något enskilt verk som mer tydligt kännetecknar Moderna Museet än Robert Rauschenbergs *Monogram*, eller *Geten* som den kärt kallas, som också är ett av

många verk som Moderna Museets Vänner bidragit med till samlingen. Och nu ska *Geten* ut och resa. Det är med spänning jag kommer att följa verkets turné runt om i världen. Läs om resan och de grundliga förberedelserna inför den, på sidan 2.

Andra verk som har varit ute och rest den senaste tiden är de i utställningen *Francesca Woodman. Om att vara en ängel*. Woodmans fascinerande fotografier berör människor i alla åldrar, världen över. Efter att utställningen visades på Moderna Museet i Stockholm, har den varit i Amsterdam och Paris innan den nu visas på Moderna Museet Malmö. På sidorna 8–9 kan ni läsa en intervju med utställningens curator, Anna Tellgren. I höst visas även *Konstnären* på Moderna Museet Malmö. Ett unikt utställningssamarbete som ger en bild av hur konstnärsroller har tagit sig uttryck i konsten under 500 år. Representanter från Konstakademien och Nationalmuseum har tillsammans med Moderna Museet Malmös chef John Peter Nilsson valt ut och satt ihop verken. Läs om hur det gick till på sidorna 4–5. Som vanligt i vår tidning finns en krönika skriven av Moderna Museets överintendent Daniel Birnbaum och vice museichef Ann-Sofi Noring. I detta nummer beskriver de trädgårdens magi och de möjligheter som den skapar. Läs krönikan på sidorna 6–7. Vi bjuder också på ett kärt återseende – Bellas boktips, där Butikens bokinköpare Rebecca Farrensteiner ger oss råd om vad vi ska läsa i höst. De finns att läsa på sidan 15.

Sist men inte minst vill jag hälsa tidningens nya chefredaktör Johanna Broman varmt välkommen. Johanna är skribent och har varit redaktör för flera kulturtidskrifter. Johanna har också jobbat på museet, så flera av er känner säkert igen henne. Varmt välkommen vill jag också hälsa Iris Müller-Westermann som senare i höst tar över chefskapet på Moderna Museet i Malmö efter John Peter Nilsson och hans sju framgångsrika år. Iris är en mycket erfaren intendent på museet med en mängd stora och viktiga utställningar på meritlistan och välbekant för de flesta av oss Vänner. Läs en intervju med henne på sidan 16.

Välkomna till en fullspäckad höst! □

Lena Josefsson

Lena Josefsson är ordförande för Moderna Museets Vänner.



Till vänster:
Helene Schjerfbeck, *Självporträtt med palett*, 1937.
© Helene Schjerfbeck/Bildupphovsrätt 2016.
Foto: Albin Dahlström/Moderna Museet

Till höger:
David Robbins, *Talent*, 1986.
Gelatinsilverfotografi. Donation från Anders Palm genom the American Friends of Moderna Museet.
Foto: Albin Dahlström/Moderna Museet

Konstnären — och konsten att välja

Det sker kanske bara en gång under en livstid – att få förmånen att välja konst ur Konstakademiens, Moderna Museets och Nationalmuseums alla samlingar. Det är Sveriges konstskatt under drygt 500 år. Men vad i hela friden ska man välja!? Just denna delikata utmaning ställdes Moderna Museets John Peter Nilsson inför när utställningen *Konstnären* skulle skapas.

Text av John Peter Nilsson

Höger sida från vänster till höger:
Ivan Aguéli, *Katalanskt landskap*, ca 1916.
Foto: Albin Dahlström/Moderna Museet

Bertha Wegmann,
Konstnären Jeanna Bauck, 1881.
Foto: Nationalmuseum

Vibeke Tandberg, #2, ur serien
Aftermath, 1994.
© Vibeke Tandberg/Bildupphovsrätt 2016
Foto: Åsa Lundén/Moderna Museet

Nationalmuseum befinner sig för närvarande i exil på grund av renovering av museets byggnad. En önskan från dem att göra en *c/o*-verksamhet under exilen växte till ett unikt utställningssamarbete mellan de tre konstinstitutionerna. Utställningen *Konstnären* visades först på Konstakademien i Stockholm under våren och sommaren 2016 och sedan på Moderna Museet Malmö nu under hösten och vintern senare i år. En arbetsgrupp upprättades: jag och Andreas Nilsson från Moderna Museet Malmö, Margareta Gynning, Per Hedström och Carl-Johan Olsson från Nationalmuseum och

Eva-Lena Bengtsson från Konstakademien. Vi ville göra någonting mer än bara ett ”bästa urval”. Vi ville göra ett ”bästa urval” med en knorr.

Steket är långt från hovmålaren som arbetar på uppdrag av en beställare, till bohemen som vill leva obunden av det etablerade samhällets värderingar. Därför ställde vi frågan hur olika konstnärsroller tagit sig uttryck i konsten under 500 år. Vi vaskade fram fem kapitel i vilka vi anakronistiskt samlade *entreprenören*, *geniet* och *avantgardisten*, *normbrytaren*, *visionären* och *resenären*. Det är inga kategoriska kapitelindelningar, rollerna kan glida ihop med varandra. Men vi ville ge utställningen en inramning för besökaren att navigera utifrån.

Det var både en intensiv och tankeväckande resa som ledde fram till det slutliga resultatet. Med något inlånat undantag var vi bokstavligen hänvisade till Sveriges femhundraåriga kulturarv. Vi var inte minst teoretiskt mycket medvetna om hur synen på konsthistorien dramatiskt har förändrats under de senaste decennierna. Men hur kunde vi praktiskt gå tillväga?

Just kapitelindelningarna gav möjlighet att kritiskt diskutera varför samlingarna betonar en västerländsk, manligt dominerad konsthistoria. Vi har till exempel lagt vikt vid att ge plats åt nya kunskaper om såväl den tidigare marginaliseringen av kvinnliga





konstnärskap som synen på den icke-västerländska kulturen, något som Moderna Museet ägnat kraft åt under de senaste åren.

Numera kan man inte entydigt påstå att det finns en enda konsthistoria skriven av och för hela världen. Vi lever i en värld med förändrade värderingar, och en värld som paradoxalt både krympt och blivit större genom massmedier och billigt resande. Hovets, aristokraternas, kyrkans, akademiernas, museernas och marknadens tidigare egenmäktiga dominans har omvandlats till en prisma som kastar sitt ljus över stort och smått. Som aldrig förr har vi möjlighet att själva välja vår egen konsthistoria. □



John Peter Nilsson är chef på Moderna Museet Malmö.

I samband med utställningen på Moderna Museet Malmö gör museet ett outreach-projekt i samarbete med Arbetsförmedlingen – Kultur Media Syd. Pilotprojektet "Min konsthistoria" erbjuder kostnadsfria workshops till skolor i områden i Malmö med hög barnfattigdom samt till mötesplatser och boenden för ensamkommande och nyanlända barn. Målet är att utöka museets demografi men också att berika konsthistorien med våra samlade berättelser. *Konstnären* visas på Moderna Museet Malmö 24 sep–19 feb 2017.

Tisdagsklubb!

Välkommen till Tisdagsklubben den 27 september "John Peter Nilsson om *Konstnären*". Se sid 20 för hela programmet.



Möjligheternas trädgård

Text av Daniel Birnbaum
& Ann-Sofi Noring

Ovan:
Rockikonen Patti Smith spelade
på Stockholm Music & Arts.
Foto: Åsa Lundén/Moderna Museet

Trädgårdsscenen var en ny
spelplats under årets festival.
Foto: Åsa Lundén/Moderna Museet

Till höger:
Besökare njuter i gröngräset
på Stockholm Music & Arts.
Foto: Åsa Lundén/Moderna Museet

Nicole Sabouné uppträdde
på Trädgårdsscenen.
Foto: Åsa Lundén/Moderna Museet

Vår trädgård blev sommaren 2016 Stockholms mest spännande musikaliska mötesplats. Under Yayoi Kusamas prickiga träd och framför Picassos *Frukost i det gröna* framträdde ett spektrum av fantastiska musiker, från José González en ljummen julikväll till Patti Smith med nytt band i början av augusti. Tre dagar i rad bjöd Smith på hyllningar till levande och döda och uppskattade uppenbarligen den intimitet trädgården erbjöd, något som oftast fattas i de sammanhang som artister av hennes kaliber framträder i. Gång på gång påpekade hon häpet från den lilla scenen under träden att hon tydligt kunde urskilja vartenda ansikte i publiken.

Trädgården möjliggör möten mellan konstarterna som vi i framtiden kommer fortsätta att utforska. Genom samarbeten med vår granne ArkDes och med festivalen Stockholm Music & Arts kommer vi framöver att slå nya broar mellan musik, arkitektur, måleri, skulptur och konstnärliga uttryck som ännu saknar namn. Vad kallar man ett träd som besökarna själva skapar genom att hänga upp sina viktigaste önsk-



ningar, nedtecknade på papperslappar, så att varenda gren till slut dignar under sin nya börda? Yoko Ono svarar: ett önsketråd. Här om året uppstod just detta *Wish Tree* i trädgården.

Moderna Museet är ett öppet museum som gärna låter konsten lämna salarna för att sprida sig ut på ön det ligger på. Detta skedde dagligen en hel sommar under utställningen *Explosion – Måleriet som handling*, då Niki de Saint Phalles färgexplosioner kopplades ihop med de i Norden mindre kända grupperna ZERO och japanska Gutai. Utställningen fortsatte ut i trädgården med just Yoko Ono i träden och improviserad jazz av Neneh och Eagle-Eye Cherry i Buckminster Fullers ”geodesic dome”, en scen som hela sommaren presenterade performance-verk och musik. Att dessa delar, innanför och utanför museets väggar, hörde samman i en experimentell konstellation var uppenbart för alla och behövde knappast någon förklaring.

Trädgården har haft gyllene perioder förr. Den som intresserar sig för museets historia känner till utställningar som sprängt de fysiska murarna och fortsatt utomhus. Även konserter har förstås ägt rum i trädgården förr, inte minst på 1980-talet då några av tidens mest omtalade artister framträdde på en mycket liten scen direkt utanför kaféet. Men sällan har hela trädgården på det vis som ägde rum denna sommar blivit ett rum för experimentella möten. I skärningspunkten mellan alla kända konstarter uppstår helt nya upplevelser. Vi ses nästa sommar under träden, eller kanske uppe i trädkronorna! □

Daniel Birnbaum är överintendent på Moderna Museet.
Ann-Sofi Noring är vice museichef på Moderna Museet.



Francesca Woodman

Stora bilden:
Francesca Woodman, *Then at one point I did not need to translate the notes; they went directly to my hands*, Providence, Rhode Island, 1976.
© George and Betty Woodman

Från vänster till höger:
Francesca Woodman, *Untitled*, Rome, Italy, 1977–78.
© George and Betty Woodman

Francesca Woodman, *Untitled*, Providence, Rhode Island, 1975–76.
© George and Betty Woodman

Francesca Woodman, *And I had forgotten how to read music*, Providence, Rhode Island, 1976.
© George and Betty Woodman

Francesca Woodman, *I could no longer play I could not play by instinct*, Providence, Rhode Island, 1977
© George and Betty Woodman

Francesca Woodman, *On Being an Angel*, Providence, Rhode Island, 1976
© George and Betty Woodman





... fortsätter att beröra

Utställningen hyllades av både besökare och recensenter när den visades på Moderna Museet i Stockholm, hösten 2015. Därefter har den turnerat till FOAM Photography Museum i Amsterdam och Fondation Henri Cartier-Bresson i Paris. I november öppnar *Francesca Woodman. Om att vara en ängel* på Moderna Museet i Malmö. Redaktör Johanna Broman fick en pratstund med intendenten, Anna Tellgren.

Du har levt med den här utställningen ett bra tag nu, när började du arbeta med den?

– 2013 satte jag igång. Det är mycket som ska falla på plats innan det konkreta arbetet med själva utställningen kan påbörjas.

Har du hunnit tröttna på den?

– Absolut inte, tvärtom.

Francesca Woodman har varit en erkänd konstnär sedan 1980-talet, men har aldrig förr visats på Moderna Museet. Hur kommer det sig att utställningen blev av just nu?

– Det är flera anledningar. Dels har vi ofta fått frågan om det finns fotografier av Francesca Woodman i vår samling, vilket vi inte haft, men nu fått möjlighet att förvärva tack vare stöd från Moderna Museets Vänner. Dels hade det gått mer än 20 år sedan första utställningen med hennes verk i Sverige, på Kulturhuset 1992, så det passade bra tidsmässigt.

Vad hade du för förhållande till Francesca Woodman innan du började jobba med utställningen?

– Jag såg som så många andra utställningen på Kulturhuset och tyckte att hennes bilder var otroligt fascinerande. Som konsthistoriker med inriktning på fotografi har jag stött på hennes verk genom åren och det finns mycket litteratur om henne. Bland annat har konsthistorikern och feministen Abigail Solomon-Godeau skrivit intressant om Woodman, som har inspirerat mig.

Vad är det som gör henne så populär, tror du?

– Förutom att hennes fotografier är väldigt vackra, så öppnar hennes bildvärld upp till många olika tolkningar. Hon använde ofta sin egen kropp och sitt

ansikte i sina iscensättningar, men också vänner, hon experimenterade med olika tekniker och var känslig och innovativ i sitt bildskapande. Hon är helt enkelt en mångbottnad konstnär, med en samling fotografier som innehåller mycket humor och svärta, och som attraherar och väcker nyfikenhet.

Vad hade du för tanke när du valde bilder och planerade utställningen?

– Jag ville både visa några av de mest kända bilderna och samtidigt lyfta fram några mer okända och även hela serier, så att hennes metod blir tydligare.

Vad var svårast?

Det var att göra ett intressant, bra och välavvägt urval av fotografier ur hennes stora och fantastiska produktion.

Och roligast?

– Att jobba med urvalet av bilder hemma hos föräldrarna, Betty och George Woodman i New York. Att få den möjligheten har varit ett privilegium.

Har du något favoritverk i utställningen som du aldrig tröttnar på?

– Ja, flera stycken. *House*-serien från 1976 tycker jag mycket om. Bilderna är otäcka, märkliga och spännande. Den unga kvinnan uppgår gradvis i väggen, de trasiga tapeterna, den öppna spisen och andra inredningsdetaljer.

Vad får besökaren inte missa?

– Jag tycker att man ska passa på att se filmen, som består av sex korta videofilmer. I den första står Francesca Woodman naken bakom ett stort pappersark som hon långsamt skriver sitt namn på. Hon använder



äterigen sin kropp och låter den inta rummet och bildytan genom kameran. Det är väldigt känslomässigt att se henne röra sig och att höra hennes röst. Vi får komma nära den konstnärliga processen på ett annat sätt än i stillbilderna. □

Anna Tellgren är fil. dr och intendent för fotografi vid Moderna Museet sedan 2004. Hon är också forskningsledare vid museet och var tidigare forskare och lärare vid Konstvetenskapliga institutionen, Stockholms universitet.

Francesca Woodman

Född: 1958, Denver, Colorado, USA. Död: 1981, New York, USA. Karriär: Francesca Woodman började fotografera redan i tonåren och fick sin utbildning vid Rhode Island School of Design från 1975 till 1978. Hennes produktion brukar delas in i några olika perioder från de tidiga arbetena, åren på skolan i Providence, Italien (1977–78), Mac Dowell Colony och slutligen New York från 1979 fram till hennes död. Francesca Woodman har en självklar plats i konsthistorien och hennes fotografier finns representerade på många av världens stora museer.

Utställningen *Francesca Woodman. Om att vara en ängel* visas på Moderna Museet Malmö, 5 nov 2016–19 mar 2017.

Thomas Schütte: United Enemies

Text av Johanna Broman

Vänster:
Thomas Schütte, *Vater Staat*, 2010.
© Thomas Schütte/Bildupphovsrätt 2016
Foto: Achim Kukulies

Höger:
Thomas Schütte, *Bronzefrau Nr. 7*, 2001
© Thomas Schütte/Bildupphovsrätt 2016
Foto: Mathias Johansson

Han har varit verksam i mer än fyra decennier och räknas som en av sin generations mest tongivande konstnärer. Trots det tidiga internationella erkännandet, är det först nu som Thomas Schüttes konst presenteras separat i ett större museisammanhang i Sverige. En utställning med många bottnar, humor och melankoliska undertoner.

Det är en ovanlig kombination av svårmod och humor som kännetecknar Thomas Schüttes långa konstnärskap. Precis som många samtida kollegor skapar han i ett brett spektrum av tekniker och format – gigantiska skulpturer, installationer, arkitekturmodeller, teckningar, grafik, akvareller och allt där emellan. I utställningen *Thomas Schütte: United Enemies* står de skulpturala verken i centrum.

– Schüttes konstnärskap har en enorm bredd. Utställningen tar sin utgångspunkt i de skulpturala verken från de två senaste decennierna men inkluderar även ett tidigt verk från 1980, då Schütte fortfarande var student på konstakademien i Düsseldorf, säger intendent Matilda Olof-Ors.

I de figurativa skulpturerna möts den offentliga scenen och den privata sfären. Figurerna ingår inte i en uttalad berättelse och öppnar för lager av tolk-

ningar hos åskådaren. Skalor och material växlar från att vara små varelser formade i plastlera till jättar gjutna i brons, och gestalter i stål och aluminium presenteras parallellt med glasskulpturer. Utställningen inkluderar även skulpturer ur två nya keramiska verksamheter.

– Schütte äger själv en stor del av sina verk, vilket gör att han kan vara högst involverad i var och hur de visas. I utställningen här på Moderna Museet har urvalet gjorts i nära samarbete med honom, berättar Olof-Ors.

Själv har Thomas Schütte beskrivit sig som en seismograf som registrerar företeelser i omvärlden. Han berör tidlösa frågor om människans villkor; om frihet och ansvar, makt och sårbarhet. I hans arbeten finns en indirekt politisk, ofta tvetydig och ibland till och med motsägelsefull underton, perspektiv som intendenten välkomnar, inte minst i vår turbulenta tid. >>









Föregående uppslag:
Thomas Schütte, *United Enemies*, 2010.
 © Thomas Schütte/Bildupphovsrätt 2016
 Foto: © Nic Tenwiggenhorn/Bildupphovsrätt 2016

Till vänster:
Thomas Schütte, *United Enemies*, 2011.
 © Thomas Schütte/Bildupphovsrätt 2016
 Foto: © Serge Hasenböhler/Bildupphovsrätt 2016

Ovan:
Thomas Schütte, *Skulpturenhalle I (Model 1:100)*, 2011.
 © Thomas Schütte/Bildupphovsrätt 2016
 Foto: © Luise Heuter/Bildupphovsrätt 2016

Thomas Schütte, *Pringles*, 2011
 © Thomas Schütte/Bildupphovsrätt 2016
 Foto: © Luise Heuter/Bildupphovsrätt 2016

– Det är när det intima och personliga kombineras med det storskaliga och auktoritära som det blir som mest intressant. Det är sällan det ena eller det andra, svart eller vitt, gott eller ont. Verken tvingar oss att tänka själva och det kan vara både provocerande och befriande.

Thomas Schüttes konst har sedan mitten av 1980-talet visats i otaliga utställningar och ingår i konstsamlingar över hela världen. Det internationella och publika genombrottet fick han 1992, i samband med att den keramiska gruppen Die Fremden presenterades i utställningen *Documenta IX*. År 2005 tilldelades Schütte Guldlejonet vid Venedigbiennalen och två år senare visades hans *Model for a Hotel* ovanpå den fjärde plinten mitt på Trafalgar Square i London. Ändå, trots det tidiga internationella erkännandet, är det först nu som hans konst presenteras separat på ett museum i Sverige.

– Schütte är ett tydligt exempel på en konstnär som är oerhört etablerad i världen, men som konstigt nog av olika anledningar ännu inte har visats så mycket i Sverige, säger Matilda Olof-Ors.

Schütte arbetar ofta i serier. Genom åren har han byggt upp en repertoar av motiv, former och ämnen som han återvänder till, vidareutvecklar och föränd-

rar. Utställningens centrala verk – de stora skulpturerna *United Enemies*, har sitt ursprung i en svit med samma namn fast i en betydligt mindre skala, skapad nästan tjugo år tidigare. De första *United Enemies* tillkom 1992. Figurernas små huvuden är snabbt skulpterade i plastbaserad modellera och fästa på trästickor. De trebenta individerna har sedan klätts i textil och bundits samman i par innan de placerats under glasluvar på höga piedestaler. När Thomas Schütte år 2011 återvänder till *United Enemies*, förstör han fienden till en skala bortom den mänskliga gestaltens. Varelserna i den nya sviten med samma titel har klivit ned från socklarna, fått skepnader som groteska giganter och gjutits i ett av konsthistoriens mest traditionstyngda material – brons.

– Det är just de olika perspektiven, utforskandet och nyfikenheten som gör Schüttes konst så spännande. Plötsligt är det inte längre vi som ser ner på de små instängda figurerna, det är giganterna som uppifrån beskådar oss, säger Matilda Olof-Ors och fortsätter:

– Vi behöver ta oss tid att reflektera och vara öppna för att det inte alltid finns några tydliga svar, det hoppas jag att besökarna ska inspireras till.

Miss inte den enorma stålskulpturen *Vater Staat* (2010), placerad utanför Moderna Museets entré. Ett

motsägelsefullt verk där staten har förkroppsligats som en gigantisk fadersgestalt som är både auktoritär och sårbar; monumental och handlingsförlamad. Thomas Schütte närmar sig här det traditionstyngda och länge avfärdade formatet – den monumentala skulpturen – som genom historien rests över kungar, hjältar och enväldshärskare för att påminna om, och ena nationer kring en stolt historia. Men när Schütte tar sig an formatet gestaltar han istället statsmakten som en bakbunden gammal man.

Johanna Broman är skribent och redaktör för tidningen Moderna Museets Vänner.

Thomas Schütte

Född: 1954 i Oldenburg, Tyskland. Karriär: Han är främst känd som skulptör men arbetet spänner över vitt skilda tekniker, uttryck och format. Han är utbildad på Kunstakademie Düsseldorf 1973–1981 under Gerhard Richter och Fritz Schwegler. Han hade sin första separatutställning på Marian Goodman Gallery i New York 1989, har deltagit i *Documenta* i Kassel vid tre tillfällen och fick år 2005 Guldlejonet för bästa konstnär på Venedigbiennalen.

Utställningen *Thomas Schütte: United Enemies*, på Moderna Museet i Stockholm, 8 okt 2016–15 jan 2017.

Tisdagsklubb!

Välkommen till Tisdagsklubben den 25 oktober "Matilda Olof-Ors om Thomas Schütte". Se sid 20 för hela programmet.

Fri entré för MMV

Fritt för Moderna Museets Vänner (ordinarie pris 120 kr)

Exklusivt för Moderna Museets Vänner tipsar Bella om böcker som ligger henne varmt om hjärtat inför en expressiv höst fylld med skulptur och måleri. I detta nummer har hon även tagit hjälp av sin kollega Amanda Forslöf.

Bella Farrensteiner är bokinköpare för Butiken på Moderna Museet.

**REVOLUTION IN THE MAKING
Abstract Sculpture
by Women 1947–2016**

Paul Schimmel, Jenni Sorkin
(curator och red.),
Hauser & Wirth

MMV pris 10% 419 kr
MMV 20% kupong 372 kr
Ord. pris: 465 kr



**NATURE MORTE
Contemporary artists
reinvigorate the
Still-Life tradition**

Texter och urval av
Michael Petry
Thames and Hudson

MMV pris 10%: 288 kr
MMV 20% kupong: 256 kr
Ord. pris: 320 kr



**GEORGIA O'KEEFFE
Tate Modern**

Utställningskatalog
Tate Modern, London
Texter av bl a Tanya Barson,
Griselda Pollock,
Georgiana Uhlyarik

MMV-pris 419 kr
MMV 20% kupong 372 kr
Ord. pris: 465 kr



Revolution in the Making spänner över de senaste 70 åren och visar på hur kvinnliga konstnärer har förändrat och påverkat den abstrakta skulpturens form och utveckling. Feminismen reviderade 1900-talets konst genom att omstöpa själva begreppet vad konst kan vara.

Här finns många för oss redan erkända och bekanta namn som Louise Bourgeois, Yayoi Kusama, Sheila Hicks, Hannah Wilke, Phyllida Barlow och Eva Hesse, men även andra mindre kända banbrytande konstnärskap presenteras.

Totalt representeras 34 konstnärer med nära 100 verk med texter av Emily Rothrum, Elizabeth A. T. Smith, Jenni Sorkin och Anne M. Wagner.

En rolig bok med stillebenet som tema. Konstnären och museichefen på MOCA, Michael Petry, har gjort en djupdykning i stilleben-ämnet genom att presentera ett urval av några av samtidens främsta konstnärer och visar här på hur de har arbetat med stillebenet som motiv. Upplägget är tematiskt och uppdelat i avsnitt: *Växter, mat, hus och hem, fauna och döden.*

Några av de representerade konstnärerna är John Currin, Saara Ekström, Elmgreen & Dragset, Renata Hegyi, Damien Hirst, David Hockney, Gary Hume, Jeff Koons, McDermott & McGough, Beatriz Milhazes, Gabriel Orozco, Marc Quinn, Sam Taylor-Johnson och Cy Twombly. Vi hittar även den svenska konstnären Klara Kristalova i den rikt illustrerade översikten.

Konstnären Georgia O'Keeffe var en av förgrundsgestalterna i den amerikanska modernismen, kanske mest känd för sina målningar av blommor och sin fantastiska användning av färg. 100 år efter hennes stora genombrott i USA år 1916 pågår nu en stor monografisk utställning med O'Keeffe på Tate Modern oktober ut, som sedan åker vidare till Wien och Toronto.

För oss som inte har möjlighet att se utställningen på plats, ger katalogen en fin inblick i O'Keeffes bredd. Här ser vi hur flytten ut i öknen i New Mexico bidrar med nya motiv, blommor byts ut mot solblekta djurkranier och det platta landskapet får motiven att röra sig mot abstraktioner.

Vi vill särskilt lyfta fram den feministiska konsthistorikern Griselda Pollocks text "Seeing O'Keeffe", som bland annat tar upp hur dåtidens kvinnosyn har färgat tolkningen av O'Keeffes motiv som typiskt kvinnliga med freudianska undertoner, när hon istället bör lyftas fram som en av 1900-talets stora målare. □

Adel Abdessemed Majgull
Axelsson Daniel Birnbaum
Hélène Cixous Don DeLillo
Mats Ek Monika Fagerholm
Almudena Grandes Hiromi Itō
Jamaica Kincaid Hannes
Meidal Ulf Karl Olov Nilsson
Dorit Rabinyan Kristina
Sandberg Samanta Schweblin
Sjón Daniel Sjölin Saša Stanišić
Astrid Svangren Jerker
Virdborg Ngũgĩ wa Thiong'o
Carl-Henning Wijkmark
Elisabeth Åsbrink

Stockholm Literature

MODERNA MUSEET

28–30 oktober 2016

Fri entré 2016. Tack vare ett bidrag från BA Danelii stiftelse, kommer 2016 års festival att vara gratis. Som tidigare kommer besökarna att behöva lösa platsbiljetter för 35 kronor till nyckelmärkta programpunkter.

Platsbiljett 35 kr.
Biljetterna kan köpas på modernamuseet.se och i museets kassor.



Foto: Åsa Lundén/Moderna Museet

Hej Iris Müller-Westermann!

Från och med den 1 januari 2017 blir en av Moderna Museets mest etablerade och erfarna intendenten ny chef på Moderna Museet i Malmö. Redaktör Johanna Broman fick ett kort samtal med Iris Müller-Westermann.

Grattis till din kommande chefsroll på Moderna Museet i Malmö. Känns allt bra?

– Tack, ja det känns väldigt roligt. Jag gläder mig verkligen, av flera anledningar. Dels för att jag ska få lära känna en annan del av Sverige, men också en annan typ av region med sina specifika utmaningar, tillgångar och sitt intressanta kultur-politiska klimat. Malmö är en dynamisk och levande stad som jag redan trivs väldigt bra i.

Vilka utmaningar ser du?

– Precis som på många kulturinstitutioner måste Moderna Museet i Malmö vara en bro mellan människor och kulturer. Vår verksamhet ska få oss att förstå varandra och acceptera varandras olikheter och skilda perspektiv. Vi har ett ansvar att minska tröskeln för alla medborgare att besöka oss – det gäller både samtliga

Malmöbor, men också Köpenhamnsborna som vi väldigt sällan ser på museet idag.

Vad ser du mest fram emot?

– Jag tycker att arbetet med att öppna upp museet är spännande. En viktig del i vår verksamhet är till exempel hur vi lägger programmen så att vi bidrar till större perspektiv att se världen på. Vi kommer bland annat att ta tempen på konstnärerna i öresundsregionen, och visa delar av Moderna Museets samling på lite överraskande sätt. Min förhoppning är att vi ska vara angelägna både för vår tid och för människorna omkring oss. Jag ser mycket fram emot att göra det här jobbet tillsammans med alla medarbetare på museet. Varje person i teamet är lika viktig för att vi ska kunna uppnå våra mål. Jag kan inte nog understryka hur laddad jag känner mig inför detta! □

Iris Müller-Westermann har arbetat på Moderna Museet i Stockholm sedan 1997. Hon är curator för den internationella konsten och har ansvarat för några av museets mest uppmärksammade utställningar: *Louise Bourgeois – I Have Been to Hell and Back*, *Lee Lozano*, *Jutta Koether*, *Rosemarie Trockel*, *Munch själv*, *Max Ernst – Dröm och revolution*, och inte minst utställningen *Hilma af Klint – Abstrakt pionjär* som framgångsrikt turnerade över hela Europa och sågs av mer än en miljon besökare. Iris Müller-Westermann har varit ciceron på ett flertal av Moderna Museets Vänner resor, bl a till Venedig och Documenta.

Baselitz. Sårbara hjältar.

Text av Magnus af Petersens

Georg Baselitz, *The New Type*, 1966.
© Georg Baselitz 2016
Foto: Louisiana Museum of Modern Art.
Donation: Franz Dahlem



”Det gläder mig att se dessa verk igen. De flesta har jag inte sett på nästan 50 år. De är ju inte så dåliga. Men jag sörjer att vi lever i en tid när de återigen känns aktuella”, sa George Baselitz vid invigningen av utställningen *Hjältarna* i Frankfurt. Nu visas den på Moderna Museet i Stockholm.

George Baselitz räknas idag som en av efterkrigstidens viktigaste europeiska konstnärer. Men under åren 1965–66 när han gjorde de målningar som kom att bli kända som *Hjältarna* och *Nya typer*, var han blott 27 år gammal och hade bara ett fåtal uppmärksammade framträdanden på den tyska konstscenen bakom sig.

Hjältarna och *Nya typer* är råa och expressiva målningar av trasiga, sårbara män i apokalyptiskt skövade landskap. I nästan varje målning och teckning fyller en ensam man stora delar av bilden. De tycks enorma, klumpiga och lätt förvridna, med små huvuden och trasiga kläder, blottade. De jordiga färgerna – rött, rosa, brunt, grönt och ockra är pålagda i pastosa sjuks, ibland tecknade med tjocka konturlinjer.

”Jag är en tysk konstnär och det jag gör är rotat i den tyska traditionen. Det är fullt och expressivt”, har

Baselitz sagt i en intervju. Baselitz målar hjältarna som misslyckade och tragiska figurer. Några har fingrarna fastklämda i en sorts fällor. De är inte på väg någonstans. De är ensamma, utan mål och riktning. Konstnären lämnade som ung ett Östtyskland där konsten skulle vara uppbygglig och fostrande. Den sociala realismen som staten påbjöd utstrålade framtidstro.

I väst blev han snabbt kontroversiell och uppmärksammad. Målningarna grävde i en historia som många helst ville glömma. 1965 var en tid av nyvaknade optimism. Man talade om det tyska undret. I den samtida amerikanska konsten dominerade popkonsten och minimalismens glättiga och polerade ytor. Inte heller här kände sig Baselitz hemma. Han har flera gånger uttryckt en avsky mot alla ideologier. Att stå utanför ideologierna är en ensam position. Flera av målningarna i serien *Hjältarna* har titeln

Rebell men här finner man också *En modern målare*. Kopplingen mellan utanförskapet, konstnärsrollen och den trasiga hjälterollen är både komplicerad och kritiserad och var det även 1965. Baselitz kom att få en stor betydelse för senare generationer postmoderna konstnärer. I utställningen *Hjältarna* ges för första gången en fokuserad presentation av konstnären som ung man och hans kontroversiella genombrott. □

Magnus af Petersens arbetar som intendent på Moderna Museet.

Hjältarna visas på Moderna Museet i Stockholm 12 nov–19 feb 2017. Öppen vernissage fredag 11 november kl 18.

Tisdagsklubb!

Välkommen till Tisdagsklubb den 22 november ”Magnus af Petersens om Baselitz”. Se sid 21 för hela programmet.

Fri entré för MMV

Fritt för Moderna Museets Vänner (ordinarie pris 120 kr).

Pontus Hultén, Hon & Moderna Museet

Text av Andreas Gedin



Pontus Hultén, 1966.
Foto: Hans Hammarstiöld

Till vänster:
Pontus Hultén &
Niki de Saint Phalle, 1966.
Foto: Hans Hammarstiöld

Pontus Hultén, 1966.
Foto: Hans Hammarstiöld

Till höger:
Besökare på väg in
i *HON – en Katedral*, 1966.
Foto: Hans Hammarskiöld

Niki de Saint Phalle vid
HON – en Katedral, 1966.
Foto: Hans Hammarskiöld

Längst ner:
Installationen *HON – en Katedral*
hade 90 000 besökare under
utställningstiden 4 juni–9 sep, 1966.
Foto: Hans Hammarskiöld



Du läsare, Moderna Museets Vän, känner förstås till att Pontus Hultén var en av sin tids största museimän. Därför är det förvånande att det inte har publicerats någon bok om honom. Förrän nu. I höst utkommer *Pontus Hultén, Hon & Moderna* som tecknar Hulténs bakgrund och skildrar hans resa från umgänget i konstnärskretsarna i Paris på 1950-talet och med gänget kring tidskriften *Blandaren* i Stockholm via de banbrytande utställningarna på Moderna Museet under 60-talet (exempelvis *Rörelse i konsten* och *Amerikansk popkonst*) fram till de legendariska utställningarna på Centre Pompidou i Paris på 70-talet. Bokens mittaxel utgörs av *Hon, en katedral*, den liggande, nakna jättekvinnan av Niki de Saint Phalle, Jean Tinguely och PO Ultvedt som visades på Moderna Museet i Stockholm. Kvinnan som var både prostituerad och gravid och hade ingång mellan benen och i dag är en modern klassiker som firar femtio år i år! Boken bygger bland annat på intervjuer med personer som var med då det begav sig, som Gunilla Palmstierna-Weiss, Ulf Linde, Sivert Lindblom, Barbro Sylwan, Olle Granath och Pär Stolpe. I boken publiceras också unika fotografier, från Pontus på ett hustak i Paris 1950 fram till avskedsvernissagen på Moderna Museet 1973 tillsammans med konstnärsvännerna från New York.

Pontus Hultén hade konstnärsdrömmar, läste konsthistoria och umgicks i Stockholms konstnärskretsar men det var kretsen kring Galerie Denise René i Paris som blev hans verkliga universitet. Där kom han i kontakt med frågeställningar och konstnärer som kom att följa honom under karriären, framför allt Jean Tinguely som blev en nära vän och samarbetspartner livet ut. Ett av de viktigaste samarbetena var just *HON – en katedral* sommaren 1966, vilken blev en skandalsuccé som gav eko runt om i världen. Utställningens 90 000 besökare trädde in genom *Hon:s* sköte och såg en snutt av Greta Garbos första svartvita stumfilm, åkte förbi målningar som förfalskats av Ulf Linde, besökte mjölkbaren i ena bröstet och såg glasflaskor krossas av en mekanisk hammare. Saint Phalle ansvarade för kvinnokroppen och Tinguely och Ultvedt för verken inuti. *HON – en katedral* är inte bara ett modernistiskt landmärke, det är också en konstnärlig höjdpunkt i Hulténs karriär och ett tydligt uttryck för hans medskapande. Niki de Saint Phalle har berättat om hur:

”(Pontus) fick ett genialt infall. Jag hade redan ställt ut nana-figurerna i Paris och New York, och han var verkligen galen i dem. Han föreslog att vi skulle bygga en jättelik 'Nana' som man kunde gå in i och att den skulle vara så stor att den fyllde hela utställningshallen. Vi var väldigt upphetsade och upplevde att vi trädde in i drömmens och myternas värld. Vi skulle bygga en stor, hednisk gudinna.”

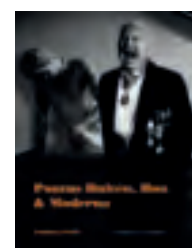
Under åren på Moderna Museet förenade Pontus Hultén passionen för modern internationell konst med ett skickligt nätverksbygge och han utmanade gränserna för det möjliga: ekonomiskt, estetiskt och politiskt. Man slås av med vilken självklarhet han betraktade lusten som en viktig drivkraft och av den lätthet med vilken han kombinerade samtida konst av hög kvalitet med konsthistoria, en tro på konstens suveränitet med dess politiska potential och museets uppgift att vara till för alla. Han mindes att:

”... man gick dit (till Moderna) med barnen, det fanns en bra restaurang ... man kände sig välkommen ... Vi var världens första museum som hade öppet efter klockan sex, tror jag i alla fall ... en barnsligt enkel reform men det gör hela skillnaden, därför att den gamla typen av museum vänder sig till folk som är lediga på dagarna, medan den här typen av museum vänder sig till alla människor som i allmänhet inte är lediga på dagarna ... besökarna har redan betalt för museet, för samlingarna, och det skall givet ha rätt att gå in gratis för att se på det som de redan har betalt för. ... Det här är konst som tillhör befolkningen ... Jag tror att museivärlden på sitt sätt var lyckligare de här åren på sextiotalet.”

Och, slutligen, vänföreningen hade stor betydelse för Pontus Hulténs Moderna Museet, inte minst genom Ulf Linde. Dels samarbetade de i vissa projekt, dels därför att Linde gjorde utställningar med svensk konst i MMV:s regi. Linde minns:

”Jag kommer ihåg att vi var ute hos Per Olof Ultvedt, han hade ett sommarställe uppe i Hallstavik. Där skulle Pontus och jag spela badminton. Och jag hade långa armar och stod nästan helt stilla. Och Pontus sprang som fan. När jag vann och han förlorade, då blev han så jävla arg så att han tog en stor klubba och slog ner en sån där betonglist.”

Lindes karaktäristik av de två badmintonspelarna och vännerna Pontus och Ulf är träffande, även om Linde förstås talar i egen sak, han vann uppenbarligen matchen. Linde var en erkänd jazzvibrafonist och hans badmintonteknik liknar vibrafonistens metod att behålla en central, välbalanserad position och låta händer och armar göra jobbet för att på så vis kunna behålla räckvidden. Hultén tycks däremot både ursinnigt och vitalt jaga och attackera fjäderbollen. Lindes badmintonteknik speglade också hans karaktär. Han var inte särskilt mobil och höll sig oftast inom Stockholms gränser men nådde långt ut från sitt centrum. Pontus Hultén gav sig däremot iväg och blev en viktig gestalt i den internationella moderna konstens historia. □



Vänrabatt!

Som medlem i Moderna Museets Vänner får du ett exklusivt rabatterbjudande vid köp av boken. Kupongen hittar du på sidan 22.

Tisdagsklubb!

Välkommen till Tisdagsklubben den 4 oktober "Andreas Gedin om Pontus Hultén, Hon & Moderna Museet". Se sid 20 för hela programmet.



Tisdagsklubben hösten 2016

Den som någon gång pluggat konst på universitet glömmer det aldrig. Att få vara omgiven av folk med samma intresse som man själv. Att låta seminariernas diskussioner fortsätta över vin på lokal. Att somna som en större människa än den man vaknade upp som. Att leva av nudlar för att få leva för konst. Allt det där får man även i Tisdagsklubben, MMV:s

eget konstuniversitet. Allt utom nudlarna, eftersom kursavgiften för årets tjugosex klubbkvällar ingår i medlemskapet. Kursplaner hittar du här nedan. Du är väl inskriven?

Tisdagsklubben är fritt för Moderna Museets Vänner. Tisdagsklubben är enbart öppen för medlemmar och medlemskortet måste visas upp. Tisdagsklubben äger rum i Stockholm och börjar alltid kl 18.30.



Baren på Moderna Museet är öppen varje tisdagskväll med specialpriser för Moderna Museets Vänner. □

Intendent Ulf Eriksson är programansvarig för Tisdagsklubben. Har du idéer och tips om programmet? Kontakta Ulf, u.eriksson@modernamuseet.se.

13

SEPTEMBER

Henrik Andersson om *Komparativ vandalism*

Utställningen *Komparativ vandalism* utgår från konstnären Asger Jorns arbete vid 1950-talets slut med att skapa en alternativ konsthistoria: "Skandinavisk institut för komparativ vandalism". Jörn hade målet att skapa ett bokverk i 32 delar om nordisk folkkonst, men tiotusentals fotografier från projektet blev liggande i ett stort arkiv. Dessa bilder utgör grunden för utställningen som handlar om vad som är konstnärligt möjligt. Utställningen äger rum i Pontus Hulténs visningsmagasin och är curerad av konstnären Henrik Andersson som berättar för oss om utställningen.

Auditoriet, plan 2
kl 18.30

20

SEPTEMBER

Joa Ljungberg om *The New Human*

Utställningen *The New Human* utforskar människans livsvillkor i en snabbt föränderlig värld. Hur ser vi på oss själva och varandra som människor? Hur lever och umgås vi? Hur organiserar och kontrollerar vi varandra? Och inte minst viktigt: vilken framtid går vi till mötes? *The New Human* blickar in i en global oroshärd av religiös fanatism och politisk extremism, men lyfter också fram exempel på solidaritet och medmänsklighet. Utställningen rör sig mellan det komiskt absurda och djupt allvarliga, och på ett liknande sätt tycks människan balansera på gränsen mellan undergång och formandet av något nytt. Utställningen äger rum på hela plan 2 på Moderna Museet i Stockholm.

Auditoriet, plan 2
kl 18.30

27

SEPTEMBER

John Peter Nilsson om *Konstnären*

I våras kunde vi se utställningen *Konstnären* i Nationalmuseums tillfälliga lokaler på Konstakademien i Stockholm. Utställningen är ett unikt samarbete mellan de tre institutionerna som visar konst från 1500-talet till idag. Nu uppstår utställningen i ny skepnad på Moderna Museet i Malmö. Konstnärsrollen är allt annat än enhetlig. Steget är långt från hovmålaren som arbetar på uppdrag av en beställare, till bohemen som vill leva obunden av det etablerade samhällets värderingar. Utställningen *Konstnären* diskuterar ett antal konstnärsroller, men pekar också på myterna som omger dem.

Auditoriet, plan 2
kl 18.30

4

OKTOBER

Andreas Gedin om *Pontus Hultén, Hon & Moderna*

Andreas Gedin är aktuell i höst med boken *Pontus Hultén, Hon & Moderna*. Boken kretsar kring åren 1950–73. I fokus står utställningen *Hon – en katedral* (1966) på Moderna Museet, eller snarare frågan: hur var det möjligt för Pontus Hultén att genomföra ett sådant avancerat och lyckat projekt? Svaret hittar vi bland annat i Hulténs biografi, den konstsyn han tillägnade sig i Paris på 1950-talet, det nätverk han utvecklade och det konstklimate som rådde i Europa och Sverige efter kriget. Boken innehåller också många fotografier, några tagna av Sveriges främsta fotografer från tiden. Efter föredraget går det att köpa boken till ett exklusivt medlemspris.

Auditoriet, plan 2
kl 18.30

11

OKTOBER

Louise Masreliez om Marge arkitekter och Venedigbiennalen

Marge arkitekter är aktuella på Arkitekturbiennalen i Venedig, världens viktigaste arena för samtida arkitektur. Till deltagandet i den Nordiska paviljongen, som koordinerats av ArkDes, har Marge arkitekter ritat utställningsscenerografin. Utställningen *In Therapy – Nordic Countries Face to Face* är curerad av David Basulto. Titeln anspelar på Abraham Maslows behovspyramid, som här används som en analytisk lins för att utforska och undersöka arkitekturprojekt som har varit avgörande för att bygga moderna nordiska samhällen. Louise Masreliez, en av grundarna av Marge arkitekter, berättar om arbetet med att skapa ett rum för utställningen i Sverre Fehns ikoniska paviljong. På Moderna Museet känner vi Marge arkitekter framförallt genom den make-over de genomförde av flera publika ytor till museets nyöppning 2004 för att göra museet mer välkommande, aktivt och lättorienterat. De har sedan dess specialiserat sig på ombyggnader av konstinstitutioner, nu senast Bonniers Konsthall. De har även ritat de kopparpaviljonger som möter oss på Strömkajen på väg till museet.

Biografen, plan 2
kl 18.30

18

OKTOBER

Benny Nemerofsky Ramsay om *Interludes* på Thielska Galleriet

Den kanadensiske konstnären och IASPIS-stipendiaten Benny Nemerofsky Ramsay har gjort det platsspecifika ljudverket *Interludes* för Thielska Galleriet. Konstnären har utgått från sju tonsatta dikter av Ernest Thiel (musik Hugo Alfvén) och lika många konstverk i Thielska Galleriets samling. Ljudspåren har integrerats i en ny Audioguide App för museet. Ladda gärna ner appen *A Guided Tour* för iPhone och Android och lyssna innan besöket. Vi möter Benny Nemerofsky Ramsay och museichef Patrik Steorn. Språk: engelska.

Thielska Galleriet,
Sjötullsbacken 8,
Djurgården
kl 18.30

25

OKTOBER

Matilda Olof-Ors om *Thomas Schütte*

Höstens stora utställning presenterar den tyske konstnären Thomas Schütte som är en av sin generations mest tongivande konstnärer. Han är främst känd som skulptör men arbetet spänner över vitt skilda tekniker, uttryck och format och inkluderar installationer, modeller, teckningar och akvareller. Skalförskjutningar undersöks, fiuration möter abstraktion, det intima och personliga spelar mot det monumentala och auktoritära. Curator Matilda Olof-Ors berättar om utställningen och konstnärskapet.

Auditoriet, plan 2
kl 18.30

1

NOVEMBER

Maria Taube om konst, barn och framtidstro

Förmedlingsintendent Maria Taube berättar om Moderna Museets arbete med barn på asylboende och ungdomar som är ensamkommande flyktingbarn. Barnen möter konsten och får själva uttrycka sig i bild. Ett möte där kulturens betydelse för integrationen lyfts fram. Det har utmanat Moderna Museet och fått oss att tänka i nya banor.

Auditoriet, plan 2
kl 18.30

8

NOVEMBER

Annika Gunnarsson, Ylva Hillström, Anna Lundström och Anna Tellgren om *Pontus Hulténs arkiv och samling*

Under det senaste decenniet har ett forskningsfält som utgår från konstutställningar, snarare än konstverk eller konstnärskap, fått allt tydligare konturer. Intresset för utställningen som medium, och med det curatorn som kreativ aktör har lyfts fram, vilket bland annat har lett till ett förnyat intresse för Pontus Hultén och hans verksamhet. Vi presenterar vårt pågående forskningsprojekt om Pontus Hultén utifrån hans arkiv, konst- och boksamling, samt tankarna bakom en ny presentation i Visningsmagasinet av arkivmaterial från några av de mest uppmärksammade utställningarna i museets historia. Efter föredraget finns möjlighet att gå runt tillsammans med projektgruppen.

Auditoriet, plan 2
kl 18.30

Baren på Moderna Museet är öppen varje tisdagskväll med specialpriser för Moderna Museets Vänner!

15
NOVEMBER

Camilla Carlberg och Ylva Hillström om *Acclimatize*

Acclimatize är ett internetbaserat projekt som rör kreativitet och klimatfrågan. Alla som vill får vara med och bidra. Projektet drar igång i mitten på oktober och håller på året ut. Vi möter initiativtagarna och curatorerna Camilla Carlberg och Ylva Hillström.

Biografen, plan 2
kl 18.30

22
NOVEMBER

Magnus af Petersens om *Baselitz*

Monumentala, figurativa målningar och teckningar som föreställer trasiga och sårbara soldater fyller våra salar i höst. Utställningen fokuserar på de kontroversiella sviterna *Hjältarna* och *Nya typer* som George Baselitz skapade i början av sin karriär, 1965–66. Baselitz räknas som en av de främsta och mest inflytelserika europeiska konstnärerna. Baselitz motivval i sviten *Hjältarna* kom som en provokativ påminnelse om Tysklands historia i en tid då man gladdes åt "det tyska ekonomiska undret". Curator Magnus af Petersens berättar om utställningen.

Auditoriet, plan 2
kl 18.30

29
NOVEMBER

Estelle af Malmborg på Mindepartementet

I våras slog Mindepartementet Art and Photography upp portarna i Panoptikon Fotografins Hus gamla lokaler på Skeppsholmen. Huvudinriktningen är fotografi men man arbetar gränsöverskridande med konst, mat, filosofi, litteratur och musik. I Mindepartementets lokaler finns också en permanent plats för den legendariske svenske fotografen Christer Strömholm i samarbete med Bildverksamheten Strömholm. I höst är Strömholm dessutom dubbelt aktuell i två utställningar på Mindepartementet. Vi tas emot av Estelle af Malmborg som tillsammans med Anna Eriksson är grundare av Mindepartementet.

Mindepartementet,
Slupskjulsv. 26,
Skeppsholmen
kl 18.30

6
DECEMBER

Daniel Birnbaum om årets förvärv till samlingen

Som vanligt avslutar vi årets Tisdagsklubb med att överintendent Daniel Birnbaum presenterar ett antal av de förvärv som gjorts till samlingen under det gångna året. Däribland märks Moderna Museets Vänners donation 2016 som består av Adrián Villar Rojas verk *Los teatros de Saturno III*, från serien *Fantasma (Ghost)*.

Auditoriet, plan 2
kl 18.30



Tisdagsklubb med intendent Magnus af Petersens. Foto: Anna Hegnell

Moderna Museet Program + vernissager hösten 2016

Söndag 25 sep kl 14–16

Site Series (Inside Outside)

Margaret Jenkins Dance Company från San Francisco gästar Moderna Museet med en performance där åtta dansare framför ett verk som kan ses som en metafor för livets alla resor.

Plats: Utanför huvudentrén på framsidan av museet samt i utställningen *Objekt och kroppar i vila och rörelse*
Kostnad: Fritt. Ingen föransmälan



Site Series (Inside Outside). Foto: Margo Moritz.

Fredag 30 sep kl 18

Samtal i anslutning till *The New Human*

Möt två av konstnärerna i utställningen. Adrian Paci och Tomás Rafa presenterar sina respektive arbeten och samtalar därefter med Isabel Löfgren, konstnär, curator och forskare.

Plats: I bion
Kostnad: Fritt. Ingen föransmälan

Fredag 21 okt kl 18.30

Samtal i anslutning till *The New Human*

Möt Ursula Mayer vars nyproducerade film *Atom Spirit* visas i utställningen. Konstnären berättar om filmen samt för ett samtal med en inbjuden gäst utifrån tematiken i verket.

Plats: I bion
Kostnad: Fritt. Ingen föransmälan

Tisdag 25 okt kl 18–19

Föreläsning av Vendela Grundell *Glitchar och glitch-konst. Museet som gränssnitt: Nätverk, flöde och störande konst*

På internet cirkulerar konst som väcker frågor om tillvarons systemiska möjligheter och problem, t.ex. glitch-konst som utgår från tekniska fel. Glitch-verk upplevs främst på nätet men är rotade i surrealism, Dada, och konceptkonst som återfinns i Moderna Museets samling. Föreläsningen fokuserar på konst som gör museet till ett gränssnitt: en kontaktyta mellan rumsliga, tidsliga, och fysiska komponenter. Den här kontaktytan speglar den struktur som finns i digitala nätverk, med dess förgreningar och omkopplingar men även dess underliggande styrning. Vendela Grundell är fotograf och filosofie doktor i konstvetenskap. Föreläsningen är öppen för allmänheten och del av projektet YOUYOUERS som drivs inom Moderna Museets verksamhet Museum Museum.

Plats: Biografen Moderna Museet
Kostnad: Fritt

Fredag 4 nov kl 18.30

Filmvisning: *It is not my music*

It is not my music (1978) av Urban Lasson. Längd: 58 minuter. Filmen visas med anledning av den pågående utställningen *Moment Moki Cherry* och handlar om Don och Moki Cherry och andra som bodde tillsammans i skolhuset i Tågarp i Skåne under 1970-talet och framåt. Den visar också sekvenser från SoHo i New York, samt Moki Cherrys textilier på väggarna i Hästveda och i Long Island City. Andra medverkande musiker utöver Don och Moki Cherry är Collin Walcott, Rashied Ali, James Blood Ulmer och Nana Vasconcelos.

Plats: Biografen, Moderna Museet.
Kostnad: Fritt. Begränsat antal platser

Vernissager

Moderna Museet Stockholm:

Thomas Schütte: United Enemies, tors 6 okt kl 19–21

Se inbjudan på sista sidan i tidningen.

Baselitz – Hjältarna, fre 11 nov kl 18–20

Moderna Museet Malmö:

Konstnären, lör 24 sep kl 17–18

Se inbjudan på sista sidan i tidningen.

Ny programserie

Om din och min samling Tisdagar kl 17.30

Moderna Museets intendent och specialister berättar om utvalda konstverk i museets stora samling. Visningarna är ca 30 min och utan kostnad. Hämta biljett till visningen i informationsdisken från kl 10 samma dag.

Plats: Moderna Museet Stockholm
Begränsat antal platser. Ingen förhandsbokning.
Med reservation för ändringar.

6 sep Intendent Ylva Hillström
visar Henri Matisse

13 sep Intendent Maria Taube
visar Niki de Saint Phalle

20 sep Intendent Magnus af Petersens
visar Jeff Wall

27 sep Intendent och tillträdande chef Moderna Museet Malmö Iris Müller-Westermann
visar Hilma af Klint

4 okt Intendent Annika Gunnarsson
visar utvalda artist's books

11 okt Intendent Anna Tellgren
visar fotobaserad konst

18 okt Redaktör Maria Morberg
visar under rubriken Mitt Amerika

25 okt Konservator Katarina Havermark
berättar om Yves Klein *Blå svamprelief*

1 nov Intendent Karin Malmquist
visar Pablo Picasso

8 nov Intendent Fredrik Liew
visar Öyvind Fahlström

29 nov Vice museichef Ann-Sofi Noring
visar Brancusis *Den nyfödde II*

6 dec Intendent Catrin Lundqvist
visar Moki Cherry

20%

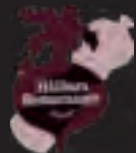
rabatt för hela sällskapet

Gäller fram till februari 2017.

Ta med annonsen och dina vänner och njut av maten och utsikten. Välkomna!

Restaurangen
Moderna Museet
08 520 236 60
info@momumat.se
www.momumat.se

MODERNA MUSEET



Balans och provokation

Samtida konst från
Burma/Myanmar



8/9-27/11 2016

FÄRGFABRIKEN

Som medlem i MMV får du:

Fri entré till alla utställningar.

Moderna Museet i Stockholm och Malmö, ArkDes, Nationalmuseum, Gripsholms Slottssamling, Färgfabriken, Wanås Konst, samt i Oslo Astrup Fearnley Museet för Moderne Kunst och samtliga av Nasjonalmuseets museer.

Fritt tillträde till 26 specialvisningar.

Ateljébesök, konstnärssamtal, föreläsningar i Tisdagsklubben på Moderna Museet Stockholm.

Vernissageinbjudningar.

MMVs exklusiva vernissager och Vännernas timme på Moderna Museet i Stockholm och Malmö.

Vårt medlemsmagasin.

Artiklar, inbjudningar och förhandsinformation om utställningar och program. Utkommer med tre nr/år.

Inbjudningar till resor.

Intendenter från Moderna Museet som ciceroner.

20 % rabatt.

Som medlem får du 20% rabatt i Butiken på aktuella utställningskataloger, 10% rabatt på konstböcker och allt annat i museets butiker i Stockholm och Malmö. Dessutom specialerbjudanden.

Rabatt på restauranger & caféer.

10% rabatt hos Restaurangen & Kaffebaren på Moderna Museet i Stockholm och Café Blom på ArkDes. 10% rabatt hos café Njutbar på Moderna Museet Malmö. Specialerbjudanden i samband med vernissager och Tisdagsklubben. Gäller ej alkohol och juicer.

Signerade och numrerade verk.

Förtur att köpa MMVs editioner, signerade och numrerade verk av utställande konstnärer på Moderna Museet.

Vänskapspris på prenumerationer.

Konstvärlden – 8 nr för 199 kr (ord. pris 459 kr).
Teckna en helårsprenumeration på konstvärlden.se
Tidskriften TOTAL – 4 nr för 280 kr (ord. pris 360 kr).
Teckna prenumeration på 10tal.se eller ring 08-612 10 49, ange rabattkoden MMV och ditt medlemsnummer.
Konstperspektiv – 4 nr för 175 kr (ord. pris 290 kr).
Teckna en helårsprenumeration på konstperspektiv.nu

Nyhetsbrev.

Vi skickar nyhetsbrev ca två gånger i månaden med inbjudningar, erbjudanden och information. Om du vill ha våra nyhetsbrev men inte får dem beror det på att vi inte har din e-postadress eller har en felaktig e-postadress till dig. Uppdatera genom att skicka ett mail till mmv@modernamuseet.se.

Medlemsavgifter. När det är dags att förnya ditt medlemskap skickar vi ett erbjudande om det. Du kan även förnya det i museets entrékassa eller på vår webbplats.

1 år: 480 kr/medlem, 700 kr/par,
250 kr/medlem under 30 år
3 år: 1 300 kr/medlem, 1 900 kr/par.

Ständigt medlemskap: 9 600 kr/medlem, 14 000 kr/par.
Medlemskap i Moderna Museets Vänner är en uppskattad present och du köper enkelt ditt gåvomedlemskap i entrékassan på Moderna Museet eller på vår webbplats: modernamuseet.se/mmv.

Kontakta oss om du har frågor!

mmv@modernamuseet.se alt. 08-5202 3650.

Vårdarna i entrékassan på Moderna Museet hjälper dig gärna också med alla slags medlemsärenden.

Med reservation för att medlemsförmånerna kan ändras.

Denna kupong ger medlemmar i Moderna Museets Vänner

20% rabatt i Butiken

Klipp ut och ta med kupongen.

Gäller till 31 januari 2017.

Gäller vid ett köptillfälle i Butiken på Moderna Museet i Stockholm eller Malmö (ej näthandel).
Glöm inte att ta med ditt medlemskort.
Går ej att kombinera med andra rabatter eller rea.

MODERNA MUSEET



Nathalie Djurberg & Hans Berg,
In Dreams, Wanås Konst, 2016.
Courtesy Lisson Gallery &
Gió Marconi Gallery

WANÅS
KONST

Exklusivt erbjudande

Köp Pontus Hultén, Hon & Moderna till medlemspris 159 kr (ord. pris 318 kr)

Max 2 ex/medlem.

Pontus Hultén, Hon & Moderna ges ut på Bokförlaget Langenskiöld och är skriven av Andreas Gedin. Boken är på 376 s. och innehåller ca 140 bilder.

Beställ genom att ringa Bokförlaget Langenskiöld, 08-663 90 50 eller maila info@langenskiolds.se.

Uppge ditt medlemsnummer och dina kontaktuppgifter. Böckerna hämtas ut i Moderna Museets entrékassa tidigast en vecka efter lagd beställning. Om du hellre vill ha boken hemskickad tillkommer porto om ca 50 kr.

Café Blom

10% rabatt* för Moderna Museets Vänner

*Dock ej på alkoholhaltiga drycker

ArkDes

Vännernas Vänner

ArkDes

Bo. Nu. Då: Bostadsfrågor och svar under 99 år.
– 8 jan 2017
arkdes.se

Nationalmuseum

Förkroppsligat – pågående konstverk i gränslandet.
Nationalmuseum Design i Kulturhuset Stadsteatern.
– 15 jan 2017
nationalmuseum.se

Färgfabriken

Balans och Provokation – Samtida konst från Burma/Myanmar
– 27 nov 2016
fargfabriken.se

Gripsholms Slottssamling

kungahuset.se/kungliga-slotten/gripsholmsslott

Wanås Konst

Wanås Konst 2016 – Tre konstnärskap speglar vår samtid.
– 6 nov 2016
wanas.se

Astrup Faernley Museet

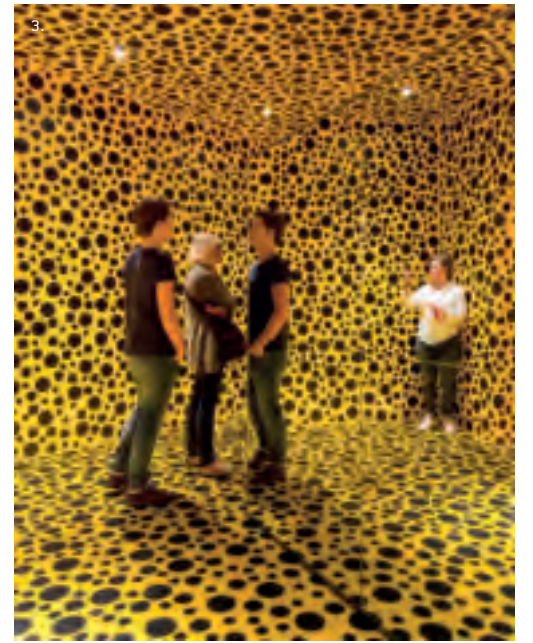
Los Angeles – A Fiction
23 sep – 22 jan 2017
Takashi Murakami
9 feb – 14 maj 2017
afmuseet.no

Nasjonalmuseets museer

nasjonalmuseet.no

Heine Onstad Kunstcenter

Höjdpunkterna i samlingen.
24 nov – 19 jan 2017
hok.no



VERNISSAGE

Yayoi Kusama

Stockholm 8 juni 2016



1. Elever från St Eriks Gymnasium Textil design kom i sina fantastiska tolkningar av Yayoi Kusamas kläder och konst 2. Alexander Johansson & Alice Eriksson i verket *Infinity Mirrored Room – Hymn of Life*, 2015 3. Gustav Helgesson & Ida Persson i *Mirror Room (Pumpkin)*, 1991 4. Så här såg ett skyltfönster i New York ut för Louis Vuitton 2012/2016 5. Linnea Ekroth & Cecilia Nyquist i *Narcissus Garden*, 1966/2016 6. Utställningens curator, intendent Jo Widoff ger en introduktion till utställningen 7. Marita Stolpe & Maine Esters begrundar *Orgy Dress*, 2000 8. Eva Lindhé i verket *Dots Obsession*, 2016 9. Vice museichef Ann-Sofi Öring 10. Kerstin Brunberg, ArkDes tf chef & Daniel Birnbaum, överintendent Moderna Museet 11. I verket *Infinity Mirrored Room – Hymn of Life*, 2015 12. Johanna & Patrick Da Luz framför *Pumpkin*, 2014

Foto: Anders Fredriksén



Thomas Schütte, *One Man House III*, 2005.
© Thomas Schütte/Bildupphovs rätt 2016. Foto: Wilfried Petzi, Munich



Jeff Koons, *Art Magazine Ads (Arts)*, 1988–89
© Jeff Koons. Reprofoto: Prallan Allsten/Moderna Museet

Moderna Museet Stockholm *Thomas Schütte: United Enemies*

Välkommen på vernissage
Torsdag den 6 oktober kl 19–21

Överintendent Daniel Birnbaum och vice museichef Ann-Sofi Noring hälsar välkommen kl 19.30 på entréplanet. Därefter ger utställningens curator Matilda Olof-Ors en introduktion till utställningen. Introduktionen sänds samtidigt på storbild i Auditoriet.

Inbjudan är personlig och gäller för två personer. Vi bjuder på vin och musik. Ta med ditt medlemskort. Entré via huvudentrén, Exercisplan. OSA senast 3 oktober till vernissage.mmv@modernamuseet.se så att vi får en uppfattning om hur många som kommer. Utställningen pågår på Moderna Museet Stockholm 8 oktober 2016 – 15 januari 2017.

Vännernas timme:
Restaurangen håller specialöppet för MMVs medlemmar före vernissagen och erbjuder en meny till vänskapspris i Restaurangen: huvudrätt, dessert, kaffe och ett glas vin till vänskapspris 185 kr/pers (ord. pris 229 kr). Erbjudandet gäller kl 16–21 för dig och en vän. Entré till Restaurangen kl 18–19 endast via altanen mot sjösidan. Museet är stängt kl 18–19. Antalet platser är begränsat i Restaurangen. Ingen förhandsbokning till Restaurangen.

Välkomna!
Moderna Museets Vänner
modernamuseet.se/mmv

MODERNA MUSEET

THE wineagency

Bank of America
Merrill Lynch

Moderna Museet Malmö *Konstnären*

Välkommen på vernissage
Malmö Gallerinatt
Lördag den 24 september kl 17–24

Exklusiv förhandsvisning för Moderna Museets Vänner kl 17–18. Kl 17.15 hälsar utställningens curator museichef John Peter Nilsson välkommen och ger en introduktion till utställningen.

Vi bjuder på vin. Inbjudan är personlig och gäller för två personer. Ta med ditt medlemskort.

Kl 18–24 är utställningen öppen för allmänheten under Malmö Gallerinatt. Utställningen pågår på Moderna Museet Malmö 24 september 2016 – 19 februari 2017.

Välkomna!
Moderna Museets Vänner
modernamuseet.se/mmv

MODERNA MUSEET